

Giraitės vandenys
UŽDAROJI AKCINĖ BENDROVĖ
„GIRAITĖS VANDENYS“

Suinteresuotiems dalyviams

2025-07-15 Nr. S-530

DĖL PIRKIMO Nr./ID 2860389 NUTRAUKIMO

UAB „Giraitės vandenys“ (toliau – **Perkančioji organizacija**) vykdė atvirą tarptautinį konkursą Nr./ID 2860389 „Projekto administravimo paslaugos“ (toliau – **Pirkimas**). 2025-05-26 Centrinėje viešųjų pirkimų informacinėje sistemoje (CVP IS) buvo paskelbta apie pradedamą Pirkimą, nurodant, kad Perkančioji organizacija numato įsigyti projekto administravimo paslaugas pagal Techninę specifikaciją (Pirkimo sąlygų 2 priedas). Pirkimo dokumentuose (Specialiosios pirkimo sąlygos, 2 skyrius) nurodyta, jog reikalavimai pirkimo objektui nustatyti Techninės specifikacijos priede, o Pirkimo objektas neskaidomas į dalis. 2025-07-01 (CVP IS pranešimo ID 261597) Perkančioji organizacija informavo Pirkime dalyvavusius tiekėjus apie sudarytą pasiūlymų eilę ir nustatytą laimėtoją.

Techninėje specifikacijoje Perkančioji organizacija apibrėžė Pirkimo objektą sekančiais: nurodytas Projektas („Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtra ir atnaujinimas Kauno rajone“), įgyvendinančioji institucija (Centrinė projektų valdymo agentūra, CPVA) ir Objektas – „10 veiklų administravimo ir viešųjų pirkimų konsultavimo paslaugos“. Tačiau Techninės specifikacijos 3 skyriuje pateikti tik abstraktūs reikalavimai Paslaugoms – iš esmės išvardytos teiktinos paslaugos, nenurodant jokios konkrečios informacijos, susijusios su šių paslaugų teikimo apimtimi, mastu ar kiekiais. Pirkimo dokumentuose nėra nustatyta konkreti perkamo darbo apimtis (pvz., kiek ir kokių pirkimų konsultavimo paslaugų reikės suteikti, kokios trukmės ar apimties administravimo paslaugos laukiamos ir pan.). Dėl tokių netikslių ir neapibrėžtų sąlygų tiekėjams objektyviai buvo sudėtinga tiksliai įvertinti paslaugų kaštus ir pateikti pagrįstus pasiūlymus.

Be to, Pirkimo sąlygų priede Nr. 6 („Pasiūlymo forma“) tiekėjų buvo paprašyta nurodyti tik bendrą kainą visoms projekto administravimo paslaugoms, nereikalaujant detalizuoti atskirų paslaugų įkainių ar bent jau paslaugų grupių kainų. Kitaip tariant, pasiūlymas turėjo būti pateikiamas vienos bendros sumos formatu, neįvardijant atskirų paslaugų kainų. Pažymėtina, kad tiekėjui paklausus, „Ar jau žinoma, kiek viešųjų pirkimų turės būti vykdoma, įgyvendinant Projektą?“, Perkančioji organizacija atsakė: „Nežinoma, su CPVA derinamas projekto pirkimų planas. Reiktų įsivertinti pagal projekto veiklų skaičių, nurodytą techninėje specifikacijoje.“ Šis atsakymas patvirtina, jog Perkančioji organizacija, rengdama Pirkimo dokumentus, pati nežinojo tikslaus perkamo paslaugų poreikio, apimties ir kiekio. Taigi tiekėjai turėjo pateikti kainą iš esmės „nežinodami“, kokio konkretus darbo kiekio gali būti pareikalauta.

Pirkimo dokumentuose pateiktas ir sutarties projektas (Pirkimo sąlygų priedas Nr. 10), kuriame numatyta fiksuotos kainos kainodara: Sutarties 3.1 punkte įrašyta viena eilutė – „Projekto administravimo paslaugos“ – ir šalia jos bendra kaina (be PVM ir su PVM). Sutartyje nurodyta, kad ši 3.1 punkte nurodyta bendra kaina apima visas paslaugas iki Projekto įgyvendinimo termino pabaigos. Papildomai sutarties 6.2 punktu įtvirtinta, jog „Paaikšėjus, kad dalis Paslaugų tapo nereikalingos, raštišku šalių susitarimu jų gali būti atsisakoma bei atsisakomų Paslaugų ar jų dalies vertei mažinama Sutarties kaina. Paslaugų negali būti atsisakoma, jei jos jau suteiktos.“ Teoriškai ši nuostata turėtų leisti sumažinti bendrą kainą, jei dalies paslaugų neberekės. Vis dėlto praktiškai tokios sąlygos taikymas būtų neįmanomas, nes Pirkimo dokumentuose nenurodyta konkreti paslaugų

apimtis ir atskirų paslaugų vertė. Nėra aišku, kokios konkrečios paslaugos ir kokiais kiekiais bus teikiamos, taigi neįmanoma identifikuoti, kokią bendros kainos dalį sudaro bet kuri paslaugų grupė. Dėl to, net jei dalies paslaugų vėliau būtų atsisakyta, nebūtų objektyvaus pagrindo proporcingai sumažinti sutarties kainas, kadangi nenustatyta net pradinė atskirų paslaugų kaina ar kiekis. Kitaip tariant, esant tokiai kainodarai tiekėjas turėtų teisę gauti visą sutartyje nurodytą sumą, nepriklausomai nuo faktiškai suteiktų paslaugų apimties. Perkančiajai organizacijai nebūtų galimybių užtikrinti racionalaus lėšų panaudojimo, kadangi trūksta svertų kontroliuoti paslaugų kainas ir apimtis sutarties vykdymo metu. Tiekėjui būtų sudaroma galimybė piktnaudžiauti dominuojančia padėtimi – teikti apmokėjimui sąskaitas net ir už minimalią paslaugų apimtį, kol bus pasiekta visa sutarties suma. Dėl aukščiau nurodytų Pirkimo dokumentų trūkumų, Pirkimo objektas suformuluotas neaiškiai ir neišsamiai, o sudarius sutartį kiltų reali rizika, kad bus pažeisti viešųjų pirkimų tikslai (užtikrinti paslaugų įsigijimą optimalia kaina, racionaliai naudojant skirtas lėšas).

Pažymėtina, kad Viešųjų pirkimų įstatymo (VPI) 29 straipsnio 3 dalis imperatyviai nustato perkančiosios organizacijos pareigą nutraukti pradėtas pirkimo procedūras, jeigu buvo pažeisti VPI 17 straipsnio 1 dalyje nustatyti principai ir atitinkamos padėties negalima ištaisyti. Šiuo atveju, aukščiau aprašyti esminiai Pirkimo dokumentų trūkumai sąlygojo VPI 17 str. 1 d. principų pažeidimą – nebuvo užtikrintas skaidrumo, lygiateisiškumo (ir nediskriminavimo) principų laikymasis, kadangi tiekėjams nebuvo sudarytos vienodos sąlygos pateikti palyginamus pasiūlymus. Dėl neaiškaus Pirkimo objekto ir neapibrėžtos kainodaros tiekėjų pasiūlymai tapo nepalyginami objektyviais kriterijais, vertinimas įgijo subjektyvumo riziką. Be to, negalima užtikrinti ir racionalaus lėšų panaudojimo principo (kuris įtvirtintas VPI 17 str. 2 d. 1 p.), nes perkant „katę maiše“ kyla grėsmė, jog biudžeto lėšos bus naudojamos neoptimaliai. Šių pažeidimų neįmanoma pašalinti nekeičiant iš esmės Pirkimo sąlygų – paslaugų apimčių patikslinimas ar reikalavimo detalizuoti įkainius nustatymas šiuo metu reikštų esminę intervenciją į konkurso sąlygas ir pažeistų lygiateisiškumo principą. Vadinasi, susidariusi situacija negali būti ištaisyta, todėl Perkančioji organizacija privalo nutraukti Pirkimo procedūras (VPI 29 str. 3 d.).

Teismų praktikoje ne kartą akcentuota, kad viešųjų pirkimų principų laikymasis – vienas svarbiausių reikalavimų, o jų pažeidimas laikomas esminiu. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2020 m. spalio 14 d. nutartyje civ. byloje Nr. e3K-3-39-378/2020 konstatuota, jog viešųjų pirkimų principų pažeidimai yra objektyvaus ir absoliutaus pobūdžio: kiekvienas toks pažeidimas lemia perkančiosios organizacijos veiksmų neteisėtumą ir yra laikomas esminiu, nepaisant jokių šalutinių aplinkybių (perkančiosios organizacijos nepatyrimo, tiekėjo kaltės ar pan.). Kiekvienas principų pažeidimas suponuoja pareigą pripažinti perkančiosios organizacijos veiksmus neteisėtais ir spręsti dėl padarinių. Atsižvelgiant į tai bei į imperatyvų VPI 29 str. 3 d. reglamentavimą, darytina išvada, kad nustačius VPI 17 str. 1 d. principų pažeidimą, perkančioji organizacija privalo nutraukti pradėtas pirkimo procedūras, nepriklausomai nuo pažeidimo priežasties (žr. *Lietuvos apeliacinio teismo 2023 m. lapkričio 23 d. sprendimą civ. byloje Nr. e2A-750-370/2023*). Įstatymų leidėjas įtvirtino tokią perkančiosios organizacijos pareigą savo iniciatyva nutraukti procedūras būtent tam, kad, pačiai perkančiajai organizacijai nustačius principų pažeidimą (dar iki kol tai svarstyty Viešųjų pirkimų tarnyba ar teismas), būtų užkirstas kelias neteisėtam pirkimui tęsti (žr. *Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2023 m. liepos 27 d. nutartį civ. byloje Nr. e3K-3-290-823/2023*). Esant aukščiau nustatytoms aplinkybėms, Pirkimo procedūrų tęsimas ir pirkimo sutarties sudarymas nepataisius dokumentų klaidų prieštarautų VPI 17 straipsnio principams, todėl tokio Pirkimo rezultatas būtų neteisėtas. Dėl to Perkančioji organizacija privalo priimti sprendimą nutraukti Pirkimą.

VPI 29 straipsnio 4 dalis nustato, kad perkančioji organizacija turi teisę savo iniciatyva nutraukti pradėtas pirkimo procedūras, jeigu atsirado aplinkybių, kurių nebuvo galima numatyti, arba pirkimo dokumentuose padaryta esminių klaidų, dėl kurių pirkimas tampa nebetikslingas arba jį įvykdžius būtų įsigytas poreikių neatitinkantis objektas. Taigi, pasikeitusios aplinkybės, turinčios reikšmės biudžeto efektyvumui ir perkamų paslaugų organizavimui, gali sudaryti pakankamą pagrindą nutraukti pirkimą pagal VPI 29 str. 4 d. Papildomai pažymėtina, jog Perkančioji organizacija, detalčiai išnagrinėjusi situaciją po pasiūlymų pateikimo ir laimėtojo nustatymo, nustatė ir kitą svarbią aplinkybę – dalis paslaugų tapo nebebūtinoms arba jas tikslingiau būtų įsigyti mažesne apimtimi bei atskirose pirkimo procedūrose. Pasikeitė pačios Perkančiosios organizacijos poreikiai: siekiant efektyvumo ir biudžeto taupymo, nuspręsta planuoti projekto administravimo ir konsultavimo paslaugas pirkti mažesnėmis dalimis, galbūt vykdyti kelis atskirus pirkimus vietoje vieno didelio, be to, kai kurios paslaugos galėtų būti efektyviau teikiamos kitomis priemonėmis (vidiniais resursais, kaip pvz. pirkimų plano priežiūra, projekto veiklų priežiūra, projekto biudžeto priežiūra, projekto sutarties vykdymo priežiūra, projekto veiklų

vykdymo problemų identifikavimas ir kt.). Kitaip tariant, atsirado naujos objektyvios aplinkybės, kurių nebuvo galima numatyti Pirkimo paskelbimo metu – projekto vykdymo strategija koreguojama, kad būtų užtikrintas didesnis konkurencingumas ir realiai sutaupytos lėšos. Viešųjų pirkimų tikslas yra ne vien įsigyti reikiamas paslaugas, bet ir panaudoti biudžeto lėšas tikslingai ir racionaliai. Jeigu atsirado objektyvi galimybė tas pačias paslaugas įsigyti optimaliau (mažesnėmis dalimis, pritaikant kitą pirkimo būdą ar pan.), to nepasinaudoti ir aklaiai tęsti pradėtą didelės apimties Pirkimą reikštų neužtikrinti racionalaus išteklių naudojimo principo. Dėl šių priežasčių, dabartinis Pirkimas prarado aktualumą ir tolesnis jo vykdymas neturi prasmės. Šioms aplinkybėms susiklosčius, viešojo pirkimo tikslas objektyviai nebebus pasiektas sudarius sutartį.

Taigi, nagrinėjamu atveju egzistuoja abi VPI 29 str. 4 d. numatytos sąlygos: viena vertus, paaiškėjo naujų aplinkybių (pasikeitęs paslaugų poreikis, atsiradęs poreikis keisti pirkimo apimtį ir strategiją), kurių Perkančioji organizacija negalėjo žinoti iki paskelbiant Pirkimą; antra vertus, Pirkimo dokumentuose, kaip aptarta pirmiau, buvo esminių trūkumų (klaidų) – neaiškiai apibrėžtas pirkimo objektas, nepakankamai detalizuotos sąlygos, nepagrįstas neskaidymas į dalis, netinkama kainodara. Dėl šių trūkumų, Pirkimą įvykdžius būtų sudaryta sutartis, kuri neatitinka Perkančiosios organizacijos realių poreikių ir neužtikrina viešųjų pirkimų principų laikymosi. Vadinas, toliau tęsti Pirkimo procedūras netikslinga. Lietuvos apeliacinio teismo 2023 m. gruodžio 21 d. sprendime civ. byloje Nr. e2A-787-934/2023 nurodyta: „*Viešasis pirkimas nėra savitikslis, todėl jo procedūros neturėtų būti baigtos pirkimo sutarties sudarymu tik dėl to, kad buvo pradėtos. Pradėjus pirkimo procedūras gali paaiškėti aplinkybės, dėl kurių nurodytas tikslas nebus pasiektas. Tokiems atvejams tiek Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatyme (toliau – VPI), tiek PI (Pirkimų įstatyme) įtvirtinta perkančiosios organizacijos (perkančiojo subjekto) teisė nutraukti pirkimo procedūras, laikantis joje įtvirtintų sąlygų.*“ Kitaip tariant, pirkimo procedūrų nutraukimas yra teisėtas ir pateisinamas sprendimas, kai paaiškėja objektyvios priežastys, dėl kurių pirkimo tikslai nebebus pasiekti arba ekonomiškai nebeapsimoka jų siekti pradiniu būdu. Teismų praktikoje dėl pirkimo nutraukimo teisėtumo taip pat akcentuojama, kad toks sprendimas turi būti ultima ratio (išimtinis žingsnis), priimamas įvertinus objektyvias aplinkybes (ne subjektyvius vertinimus) ir išnaudojus galimybes išsaugoti pirkimo teisinius santykius (žr. *LAT 2013 m. kovo 12 d. nutartį civ. byloje Nr. 3K-7-32/2013; 2017 m. gruodžio 17 d. nutartį civ. byloje Nr. e3K-3-437-916/2017*). Šiuo atveju Perkančioji organizacija, atsižvelgusi į visas pirmiau aptartas aplinkybes, daro išvadą, kad pirkimo tęsti negalima – tai būtų neracionalu ir neteisėta, todėl vienintelis galimas sprendimas yra jį nutraukti.

Atsižvelgiant į visa tai, kas išdėstyta, nuspręsta:

1. Nutraukti viešojo pirkimo Nr./ID 2860389 „Projekto administravimo paslaugos“ procedūras (vadovaujantis VPI 29 str. 3 d. ir 4 d.);
2. Pripažinti Pirkimo procedūras baigtomis (vadovaujantis VPI 29 str. 2 d. 3 p.);
3. Informuoti visus Pirkime dalyvavusius tiekėjus apie Pirkimo nutraukimą per CVP IS priemones.

UAB „Giraitės vandenys“
Viešųjų pirkimų komisija